

คู่มือเทคนิคการจัดการเรียนการสอนคลินิกทัศนมาตรศาสตร์

Optometry Clinic Manual

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต (Doctor of Optometry Program)

ชั้นปีที่ ๔, ๕ และ Interns ชั้นปีที่ ๖

© Copyright – RUFO and Ramkhamhaeng Optometry Clinic

หัวข้อ

คำนำและปรัชญา

๑.๐ นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานทั่วไป

- ๑.๑ นโยบายการให้คะแนนในการศึกษาทางด้านคลินิก
- ๑.๒ นโยบายการเข้าเรียน
- ๑.๓ นโยบายการแต่งกาย
- ๑.๔ กริยาและมารยาทที่แสดงต่อผู้รับบริการ
- ๑.๕ สิทธิของผู้เข้ารับบริการ
- ๑.๖ การประเมินการสอนทางด้านคลินิก
- ๑.๗ การประเมินผลการเรียนทางคลินิกของนักศึกษาชั้นปีที่ ๖

คำนำและปรัชญา

พันธกิจหลักของคณะทันตมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงคือ การผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านทันตมาตรศาสตร์ มีศักยภาพทางวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพในการให้บริการทางด้านสายตาและสุขภาพสายตาอย่างมีคุณภาพแก่สาธารณชน เพื่อให้พันธกิจของคณะทันตมาตรศาสตร์บรรลุผลสำเร็จ การเรียนการสอนในส่วนของรายวิชาทางคลินิกทันตมาตรศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยคลินิกทันตมาตรศาสตร์นั้นมีความสำคัญทั้งในด้านของการเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ รวมถึงเป็นสถานพยาบาลต้นแบบของวิชาชีพทันตมาตร ดังนั้นในการปฏิบัติงานต่อผู้เข้ารับบริการ คณาจารย์ และบุคลากรทางการแพทย์ ในคลินิกทันตมาตรศาสตร์จึงจำเป็นต้องมั่นใจว่า นักศึกษามีความรู้ และความชำนาญ ตามมาตรฐานสากลและพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางด้านสายตาแก่สาธารณชน

คณะทันตมาตรศาสตร์ได้กำหนดหลักสูตรมาตรฐานในการศึกษาในกระบวนวิชาทางคลินิกเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นกระบวนวิชาที่ทางคณะทันตมาตรศาสตร์ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดสำหรับการผลิตบัณฑิต เพื่อให้กลายเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีมาตรฐาน และมีความสามารถเทียบเท่ากับมาตรฐานของสถาบันที่มีชื่อเสียงแห่งอื่น ๆ ในโลก ดังนั้นนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในกระบวนวิชานี้ จำเป็นต้องมีผลการศึกษถึงเกณฑ์ที่กำหนดทั้งทางด้านวิชาการ และข้อปฏิบัติอื่นๆที่ระบุไว้ จึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษาในกระบวนวิชาทางคลินิกได้อย่างสมบูรณ์

ในการวัดว่านักศึกษามีความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่นั้น ในระหว่างการศึกษานักศึกษาจะต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

- **การศึกษาหาความรู้** นักศึกษาในสาขาวิชาทันตมาตรศาสตร์ต้องมีความรับผิดชอบในการใฝ่หาแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งจากการบรรยายในชั้นเรียน ห้องปฏิบัติการ การพบปะผู้เข้ารับบริการ และจากการศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้
- **การสื่อสาร** นักศึกษาต้องสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเข้าใจและสื่อสารกับผู้เข้ารับบริการ ญาติหรือผู้เกี่ยวข้องกับผู้เข้ารับบริการ เพื่อนร่วมงาน พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของคณะ และสมาชิกจากวิชาชีพอื่นๆ ในหน่วยงานทางการแพทย์และระบบสาธารณสุข
- **การรับรู้และการแสดงออก** นักศึกษาต้องมีความสามารถในการรับรู้ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ทั้งในการตรวจรักษาผู้เข้ารับบริการ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินซึ่งอาจเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติคลินิก

- **ความรอบรู้ แนวความคิด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และความเป็นผู้สนใจในด้านคุณภาพ** เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาต้องสามารถเลือกใช้ความสามารถดังกล่าว ในการตรวจ การวัดผล การคำนวณ และการวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- **ความประพฤติและการมีส่วนร่วมในสังคม** นักศึกษาในสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ต้องมีความประพฤติที่ดีและมีส่วนร่วมในสังคม ทั้งในระหว่างการศึกษา และขณะออกไปปฏิบัติงาน

อีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญของคลินิกทัศนมาตรศาสตร์ ได้แก่ การทำให้นักศึกษาสร้างอุปนิสัยดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ทางคลินิกทัศนมาตรศาสตร์จึงได้ร่วมกับคณะทัศนมาตรศาสตร์ จัดให้มีการประเมินผลการตรวจแต่ละครั้ง และให้คะแนนนักศึกษาในการปฏิบัติคลินิกจากคุณสมบัติทั้งห้าประการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการคิดคะแนนรวมในรายวิชาที่เกี่ยวข้องของนักศึกษาที่ลงปฏิบัติงาน

คลินิกทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จะให้นักศึกษาในระดับคลินิก หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต ได้มีโอกาสในการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีมาตรฐานต่อไปในอนาคต

ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีมาตรฐานนั้นจำเป็นต้องมีความสามารถทางด้านศาสตร์และศิลป์ ซึ่งนักศึกษาต้องเรียนรู้ผ่านการบรรยายในชั้นเรียน และการปฏิสัมพันธ์กับคนไข้ คู่มือนี้มีรายละเอียดซึ่งช่วยอธิบาย และชี้แนะนักศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถดังกล่าว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทางคณะทัศนมาตรศาสตร์และคลินิกทัศนมาตรศาสตร์ เช่น นักศึกษา คณาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจคู่มือนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนานักศึกษาให้กลายเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีมาตรฐานต่อไปในอนาคต

คณาจารย์คลินิกทัศนมาตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๑.๐ นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานทั่วไป

นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานถูกกำหนดมาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับคลินิกทัศนมาตรศาสตร์เกิดความเข้าใจร่วมกันว่า คณะทัศนมาตรศาสตร์ คลินิกทัศนมาตรศาสตร์ และคณาจารย์คลินิก มีนโยบายและข้อปฏิบัติพื้นฐานทางด้านคลินิกอย่างไร เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพ

๑.๑ การให้คะแนนในการศึกษาทางด้านคลินิก

คณะทัศนมาตรศาสตร์มีความตั้งใจในการจัดการศึกษาในกระบวนวิชาทางคลินิกอย่างมีมาตรฐาน ทางคลินิกทัศนมาตรศาสตร์จึงจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา และผู้รับบริการ โดยเป้าหมายการศึกษาในกระบวนวิชาทางคลินิกนี้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มทักษะแล้ว ยังเป็นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักศึกษา จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ

๑.๑.๑ การให้คะแนนในการศึกษา

- ก. นักศึกษาต้องบันทึกการตรวจรักษาผู้รับบริการลงในบันทึกผู้รับบริการส่วนบุคคล โดยในการตรวจผู้รับบริการแต่ละครั้ง ทางคลินิกทัศนมาตรศาสตร์จะแจ้งให้นักศึกษาทราบว่า การปฏิบัติงานของนักศึกษาอยู่ในระดับดี ปานกลาง หรือ ควรปรับปรุง คณาจารย์คลินิกอาจมีการจัดประชุมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้นักศึกษา รวมถึงมีการนำเคสของผู้รับบริการที่น่าสนใจ หรือมีอาการซับซ้อน เข้ามาปรึกษากันในที่ประชุม และมีการเก็บคะแนนในแต่ละครั้งที่จัดการประชุม
- ข. คลินิกทัศนมาตรศาสตร์จะทำการประเมินผลกลางเทอม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาทราบผลการเรียนอย่างเป็นทางการ นักศึกษาจะได้รับใบประเมินผลจากทางคณาจารย์คลินิก นักศึกษาระดับคลินิกที่ปฏิบัติงานภายในคลินิกทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จะได้รับผลการประเมินผลทุกเดือน ในขณะที่นักศึกษาระดับคลินิก ที่ปฏิบัติงานภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง จะได้รับผลการประเมินหลังจากการฝึกงานในสถานที่ฝึกงานแต่ละแห่ง
- ค. ผลการเรียนสุดท้ายจะคิดจากค่าเฉลี่ย โดยวิธีการถ่วงน้ำหนักจากจำนวนผู้รับบริการที่นักศึกษานักศึกษาบันทึกลงในบันทึกผู้รับบริการส่วนบุคคล และผลการทดสอบในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งจัดตามที่หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์กำหนดไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงผลการประเมินซึ่งมีการประเมินจากความรู้สึกของผู้ประเมินรวมอยู่ด้วยไม่มากนัก

๑.๑.๒ ขั้นตอนการให้เกรด

ตลอดระยะเวลาการศึกษาในกระบวนวิชาทางคลินิก ผลการเรียนจะถูกประเมินอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละวันอาจารย์ที่ปรึกษาจะประเมินผลการปฏิบัติงานจากการตรวจผู้รับบริการ ตามรายละเอียดในใบประเมินที่ทาง

คลินิกทัศนมาตรศาสตร์ได้ออกแบบไว้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่ การให้นักศึกษาทราบถึงข้อดี ข้อด้อยในการปฏิบัติงานของนักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง โดยผลการประเมินการปฏิบัติงานคลินิกนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการคิดคะแนนรวมในรายวิชาที่เกี่ยวข้องของนักศึกษาที่ลงปฏิบัติงาน

๑.๒ นโยบายการเข้าเรียน

นักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อการเข้าเรียนตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด นักศึกษาจะต้องอยู่ที่คลินิกที่กำหนดตลอดระยะเวลาการเรียนในแต่ละวัน หากนักศึกษาออกจากคลินิกจำเป็นต้องขออนุญาต และได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนเสมอ โดยนักศึกษาต้องแจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบว่านักศึกษาจะไปทำธุระใด นักศึกษาที่ออกจากคลินิกโดยมิได้รับอนุญาตจะถือว่าขาดเรียนในวันนั้น

๑.๒.๑ การลาพักและการลาป่วยในกรณีที่มีการปฏิบัติงานคลินิก

นักศึกษาชั้นปีที่ ๖ ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานภายนอกมหาวิทยาลัย จะได้รับอนุญาตให้ลาพักและลาป่วยได้ปี การศึกษาละ ๓ วันหรือน้อยกว่า หากมีการลาเกินกว่าที่กำหนด นักศึกษาต้องมาฝึกปฏิบัติงานชดเชยตามจำนวน วันลาให้ครบถ้วน หากนักศึกษาไม่ฝึกปฏิบัติงานชดเชยจะถูกลดเกรดลงหนึ่งระดับ จากจำนวนวันที่หยุดเกิน เช่น จาก A เป็น B หรือจาก B เป็น C หรือจาก C เป็น D

กฎสืบ (๑๐) เปอร์เซนต์สำหรับนักศึกษาปีที่ ๖ หากนักศึกษาคนใดที่ขาดเรียนมากกว่า ๑๐% ของ ระยะเวลาฝึกงาน นักศึกษาผู้นั้นอาจได้รับเกรด I โดยอัตโนมัติ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาจบการศึกษาช้ากว่าปกติ มากกว่า ๑ ปีการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คลินิกทัศนมาตรศาสตร์ ไม่อนุญาตให้นักศึกษาในระดับคลินิกหรือ นักศึกษาชั้นปีที่ ๖ ขาดเรียนมากกว่าสองคนในแต่ละวัน ข้อปฏิบัตินี้ให้รวมถึง ช่วงเวลาระหว่างการฝึกปฏิบัติงานภายนอกมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๖ ด้วย

• วิธีการลาหรืองดการปฏิบัติงานคลินิก

- เมื่อนักศึกษาต้องการลาหรืองดการปฏิบัติงานคลินิก นักศึกษาต้องยื่นใบลาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยในกรณีลาพัก นักศึกษาจะต้องยื่นใบลาล่วงหน้า ๑ สัปดาห์ก่อนวันลาพัก หากนักศึกษาไม่สามารถยื่นใบลาล่วงหน้า ๑ สัปดาห์ก่อนวันลาพักจะไม่อนุญาตให้นักศึกษาลาพักได้ ในกรณีที่นักศึกษามีเหตุฉุกเฉิน เช่น เจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือ บุคคลในครอบครัวเสียชีวิต นักศึกษาจำเป็นต้องยื่นใบลาทันทีที่เกิดเรื่อง ใบลาที่ได้รับการอนุมัติจะถูกเก็บไว้ที่สำนักงาน เพื่อใช้ในการบันทึก และตรวจสอบจำนวนเวลาเรียน

- **สำหรับนักศึกษาปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๕**

คลินิกทัศนมาตรศาสตร์ ไม่อนุญาตให้นักศึกษามีวันลาพักหรือลาป่วยในวันที่ปฏิบัติงานคลินิกโดยไม่มีเหตุผลชัดเจน หากนักศึกษาจำเป็นต้องลาพักหรือลาป่วยให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบการลาของนักศึกษา คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข้อพึงระวัง หากนักศึกษาไม่ปฏิบัติตามระเบียบการลา อาจมีผลให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาปฏิบัติงานคลินิกจำเป็นต้องให้นักศึกษาคนนั้นได้เกรด F ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งโดยทันที และอาจเป็นผลให้ไม่สามารถจบการศึกษาตามกำหนดได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

๑.๓ นโยบายการแต่งกาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิกจะต้องแต่งกายตามที่คณะทัศนมาตรศาสตร์กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดีเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้เกียรติต่อวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ และแสดงถึงความเป็นมืออาชีพต่อผู้รับบริการ

- **ป้ายชื่อ** บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิก เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ต้องติดป้ายชื่อตลอดเวลาที่อยู่ในคลินิก

- **เสื้อคลุมขณะปฏิบัติงานภายในคลินิกทัศนมาตร**

- บุคลากรทั่วไป สวมเสื้อคลุมสำหรับใส่ในห้องปฏิบัติการ โดยต้องมีการทำความสะอาดและรีดให้เรียบ
- **นักศึกษาฝึกงาน** สวมเสื้อคลุมสีขาวแบบสั้นทับอีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้มีปัญหาในเรื่องของอากาศร้อนภายในคลินิก ระเบียบข้อนี้ครอบคลุมถึงหน่วยงานที่ต้องติดต่อกับคนไข้ และห้องจ่ายแว่นตา
- **เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในคลินิก** ใช้ชุดเสื้อคลุมสีขาวแบบเดียวกับที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ หรือใส่เครื่องแบบตามที่คลินิกทัศนมาตรศาสตร์กำหนด ยกเว้นในกรณีที่มีอากาศร้อนภายในคลินิก เสื้อที่ใส่ทำงานควรเป็นเสื้อที่สุภาพ
- **คณาจารย์** สวมเสื้อคลุมสีขาวแบบยาวพร้อมป้ายชื่อ

- **การแต่งกายตามเพศสภาพสำหรับผู้หญิง**

- ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยตามสามัญนิยม

- เสื้อและกระโปรงควรจะมีขนาดยาวที่เหมาะสม การสวมใส่กระโปรงสั้น หรือเสื้อคอลึก เป็นการไม่เหมาะสมขณะอยู่ในคลินิก
  - กรณีสวมกางเกงต้องเป็นกางเกงขายาวทรงสุภาพสำหรับใส่ทำงาน ไม่อนุญาตให้ใส่เสื้อกีฬา เสื้อยืดคอกลม เสื้อที่มีข้อความไม่สุภาพ หรือเสื้อผ้าสำหรับออกกำลังกายในคลินิก
  - สวมรองเท้าที่สุภาพเรียบร้อย ห้ามใส่รองเท้ากีฬา รองเท้าแตะ หรือรองเท้าไม่หุ้มส้น
  - สวมถุงเท้า หรือถุงน่องที่สุภาพเรียบร้อย
  - จัดแต่งทรงผมให้สะอาดและสุภาพเรียบร้อย กรณีผมยาวให้รวบผมไว้ด้านหลัง แต่งหน้าตามสมควร ห้ามเข้าคลินิกในขณะที่ผมเปียก ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนตัว
- **การแต่งกายตามเพศสภาพสำหรับผู้ชาย**
    - ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยตามสามัญนิยม
    - สวมกางเกงขายาวทรงสุภาพ กางเกงทรงหลวมๆ และกางเกงยีนส์ที่ไม่สุภาพ
    - สวมเสื้อเชิ้ตผูกเนคไท ห้ามใส่เสื้อยืด เสื้อกีฬา และเสื้อลำลอง
    - สวมรองเท้าที่สุภาพเรียบร้อย ห้ามใส่รองเท้ากีฬา รองเท้าแตะ
    - จัดแต่งทรงผมให้สะอาดและสุภาพเรียบร้อย กรณีผมยาวให้รวบผมไว้ด้านหลัง แต่งหน้าตามสมควร ห้ามเข้าคลินิกในขณะที่ผมเปียก ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนตัว
    - เครื่องประดับควรมีน้อย ห้ามประดับคิ้ว จมูก ริมฝีปาก และลิ้นด้วยเครื่องตกแต่งใดๆ

๑.๔ กิริยาและมารยาทที่แสดงต่อผู้รับบริการ

นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานทุกคนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่งในขณะที่ยังอยู่ในขณะที่ติดต่อกับผู้รับบริการ

- สวมเสื้อคลุมพร้อมป้ายชื่อเสมอ เสื้อที่สวมใส่ต้องสะอาด และรีดให้เรียบร้อย มีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลให้ดีอยู่เสมอ
- ปฏิบัติตามระเบียบการแต่งกายของคลินิกที่ศนมาตราอย่างเคร่งครัด
- แนะนำผู้เข้ารับบริการต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในระหว่างการตรวจเสมอ
- ห้ามให้คนไข้นอนราบลงในห้องมืด หรือห้องที่เต็มไปด้วยเครื่องมือขณะที่ออกไปนอกห้อง ในบางกรณีไม่ควรทิ้งให้คนไข้อยู่ตามลำพัง

- เคาะประตูทุกครั้งก่อนเข้าไปในห้องที่มีคนไข้อยู่ หรืออยู่ในระหว่างการตรวจ
- ห้ามเล่นหรือทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมบริเวณที่ต้อนรับคนไข้หรือในห้องโถงและทางเดิน
- ไม่รับประทานอาหารในบริเวณปฏิบัติงานคลินิก และรับประทานอาหารในบริเวณที่จัดไว้เท่านั้น
- ต้องแจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษา ทราบโดยทันทีที่พบว่าผู้รับบริการมีปัญหาเช่น สภาพร่างกายที่อาจจะ เป็นปัญหาต่อเครื่องมือตรวจรักษา ผู้รับบริการมีอาการกระวนกระวายตลอดเวลา หรือมีอาการชักไข้มากจนเกินเหตุ เป็นต้น
- ระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการสนทนากับผู้รับบริการ หรือต่อหน้าผู้รับบริการคนอื่น ๆ ในการแจ้งผลการตรวจ ค่ารักษา คอนแทกเลนส์ ระยะเวลาในการบำบัด เป็นต้น ห้ามแจ้งราคาค่าตรวจแก่ผู้รับบริการ หรือแจ้งผู้รับบริการว่าไม่มีค่าตรวจก่อนได้ปรึกษา กรณีของผู้รับบริการนั้น ๆ กับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนแล้ว
- ระมัดระวังการบันทึกข้อมูลต่างๆของผู้รับบริการ รวมถึงหมายเลขโทรศัพท์
- ลดการคุยโทรศัพท์ส่วนตัวให้เหลือน้อยที่สุด
- ห้ามใช้เวลาที่ติดต่อกับผู้รับบริการในการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่จำเป็น
- ให้เรียกคณาจารย์ว่า “อาจารย์” ในกรณีที่ เป็นอาจารย์ประจำ และเรียกว่า “ดีออกเตอร์” นำหน้าเสมอในกรณีที่ เป็นอาจารย์พิเศษซึ่งถือหนังสืออนุญาตประกอบโรคศิลปะในสาขาที่ศนมาตร
- เมื่อเรียกผู้รับบริการ ให้ใช้ “คุณ” นำหน้าเสมอ
- เก็บรักษาของใช้ส่วนตัวบริเวณพื้นที่เฉพาะภายนอกห้องตรวจ หรือนอกบริเวณที่ผู้รับบริการใช้งาน โดยให้เก็บในบริเวณที่คณะที่ศนมาตรศาสตร์หรือคลินิกที่ศนมาตร ได้กำหนดไว้
- ภายใต้การควบคุมดูแลของคลินิกที่ศนมาตร นักศึกษาทุกคนจะต้องรับผิดชอบในการตรวจรักษาเต็มความสามารถ การฝึกปฏิบัติงานนั้นนอกจากเป็นการเพิ่มความสามารถในด้านคลินิกแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และทัศนคติของนักศึกษาด้วย
- หลีกเลี่ยงการให้คำปรึกษา หรือการตรวจที่ไม่ได้รับมอบหมาย หรือการกระทำใดๆ ที่ไม่ได้รับอนุญาต หากนักศึกษาไม่สามารถตอบคำถามของผู้รับบริการได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที จะมีผลในทางลบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักศึกษาได้

กริยามารยาทที่ไม่ดี การใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม หรือการกระทำอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อทำให้คลินิก ทัศนมาตรเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือลดความน่าเชื่อถือของผู้รับบริการต่อคณะทัศนมาตรศาสตร์ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และเป็นการแสดงถึงความไม่เป็นมืออาชีพ การสนทนาถึงอาการและข้อมูลต่าง ๆ ของผู้รับบริการต่อหน้าบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรักษาถือเป็นความบกพร่องต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานวิชาชีพ นักศึกษาอาจมีความผิดทาง วินัยนักศึกษา และเป็นการละเมิดสิทธิของผู้รับบริการอย่างร้ายแรง ซึ่งอาจมีความผิดทางกฎหมายในอีกทางหนึ่ง ด้วย

*** นักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของคลินิกเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อเกรดเฉลี่ยโดยตรง ***

๑.๕ สิทธิของผู้รับบริการ

การกำหนดสิทธิของคนไข้ไว้เช่นนั้นเพื่อที่จะเป็นการประกันถึงควมมีประสิทธิภาพในการตรวจรักษาและความพึงพอใจของคนไข้ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การรักษาและคนไข้ในแบบเดิม ๆ นั้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะและความรับผิดชอบต่อคนไข้ตามกระบวนการทางกฎหมาย

สิทธิของผู้รับบริการ

- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับการตรวจรักษาอย่างดีจากผู้ที่มีความชำนาญ
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะทราบชื่อผู้ที่จะทำการตรวจรักษา
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะทราบในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษา การปรึกษา การตรวจ และข้อมูลการตรวจรักษาถือเป็นความลับจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง
- ผู้รับบริการมีสิทธิเก็บประวัติการตรวจเป็นความลับ
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะทราบถึงกฎระเบียบการปฏิบัติในคลินิกที่มีผลต่อการตรวจรักษา
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับทราบขั้นตอนการปฏิบัติในยามฉุกเฉิน
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะต้องได้รับการดูแลและทบทวนอย่างสม่ำเสมอ
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะทราบข้อมูลในการวิเคราะห์ การรักษา และการพยากรณ์โรค รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกในการรักษา และความซับซ้อนของโรค หากข้อมูลมิได้เป็นข้อแนะนำทางการแพทย์ข้อมูลเหล่านี้สามารถจะให้แก่ญาติ ตัวแทน หรือบุคคลอื่นที่เห็นสมควรได้
- ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเท่านั้น ผู้ให้บริการจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับบริการก่อนที่จะทำการตรวจ เริ่มทำการรักษา หรือทั้งสองอย่าง ในลำดับต่อไป

- ในกรณีที่ผู้รับบริการไม่สามารถให้ความยินยอมได้ จะต้องแจ้งให้หน่วยงานซึ่งเป็นตัวแทนตามกฎหมายของผู้รับบริการ เมื่อเห็นว่าผู้รับบริการจำเป็นต้องได้รับการรักษา หรือ การบริจาค ผู้รับบริการหรือหน่วยงานซึ่งเป็นตัวแทนตามกฎหมายของผู้รับบริการ จะต้องให้ความยินยอมก่อนที่จะเริ่มดำเนินการใดๆ ผู้รับบริการหรือหน่วยงานซึ่งเป็นตัวแทนตามกฎหมายของผู้รับบริการมีสิทธิที่จะยกเลิกความยินยอมที่เคยให้ไว้ก่อนหน้านี้ได้ตลอดเวลา
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะปฏิเสธที่จะรับยา หรือการรักษาใดๆ ที่คลินิกเสนอให้ โด ผู้ให้บริการจะต้องแจ้งให้คนไข้ทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะร้องขอให้แพทย์คนอื่นๆเข้าร่วมการตรวจรักษาได้ โดยคนไข้จะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับการบริการทางการแพทย์อย่างเท่าเทียม โดยไม่มีการกีดกันทางเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศ ชชาติกำเนิด หรือแหล่งเงินที่ใช้ในการรักษา
- ผู้รับบริการที่ไม่สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้มีสิทธิที่จะใช้ล่ามได้ (หากมี)
- คลินิกจะต้องให้สิทธิผู้รับบริการหรือญาติของผู้รับบริการที่จะเข้าถึงประวัติการรักษา ยกเว้นในกรณีเป็นข้อมูลลับเนื่องจากเหตุผลทางการแพทย์
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับการบริการ และการจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเวลา การตรวจรักษาผู้รับบริการอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความไม่สบายกายและใจแก่ผู้รับบริการ
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะได้รับคำอธิบาย และสอบถามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น
- ผู้รับบริการมีสิทธิที่จะทราบถึงแหล่งข้อมูลและคำปรึกษาที่จะหาแหล่งเงินทุนในการรักษา
- ผู้รับบริการไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธที่จะไม่ให้องค์กรหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายในการเป็นตัวแทนในการปกป้องสิทธิตามที่ระบุไว้ในคู่มือนี้

๑.๖ การประเมินการสอน

ในแต่ละภาคการศึกษา นักศึกษาจะได้รับโอกาสในการประเมินการสอนของอาจารย์ในคลินิก ขั้นตอนในการประเมินจะเริ่มตั้งแต่การประเมินผลประจำวัน นักศึกษาจะได้รับแบบการประเมินอาจารย์แต่ละคนที่ทำหน้าที่สอนในคลินิก การประเมินนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ข้อมูลในการปรับปรุงการสอนซึ่งมิใช่ประเมินในเรื่องส่วนตัว ใบประเมินนี้จะถูกรวบรวมโดยเลขานุการสถาบันฯ และจะส่งต่อไปให้กับอาจารย์เพื่อทราบผลการประเมิน และเพื่อทำการปรับปรุง การสอนให้ดีขึ้น การประเมินนี้จะไม่มีภาระระบุชื่อผู้ประเมิน

๑.๗ การประเมินผลการเรียนทางคลินิกของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ต้องมีการเข้าสัมมนาเพื่อจบหลักสูตร ในการสัมมนานี้ นักศึกษาต้องทำการประเมินการฝึกอบรมทางด้านคลินิกสองอย่าง ได้แก่ (๑) ตอบแบบสอบถามการเรียนในปีที่สามโดยละเอียด (๒) ทำแบบประเมินการฝึกอบรมทางด้านคลินิก วัตถุประสงค์ของการสำรวจนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนในอนาคต

คณะทัศนมาตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ
กรุงเทพฯ 10240

เรื่อง การรับหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานและการศึกษาเชิงคลินิก

เรียน คณบดีคณะทัศนมาตรศาสตร์

ข้าพเจ้า ..... ได้อ่านเอกสารนี้เรียบร้อยแล้ว และมีความเข้าใจเป็นอย่างดี ข้าพเจ้า ..... รับทราบ และยินดีปฏิบัติตามข้อกำหนดของคณะทัศนมาตรศาสตร์และคลินิกทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยความสมัครใจ จึงได้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐานในท้ายเอกสารนี้

.....

วันที่ ..... เดือน ..... ปี .....

(นักศึกษาระดับคลินิกคณะทัศนมาตรศาสตร์)